

PEST, I. félv.

3. szá m.

Január 17. 1867.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, csütörtökön. Előfizetési ár: helyben félfévre 1 forint 31 kr., egész évre 2 forint 62 kr.; vidékre félfélféltételért 1 frt, tíz soron fölül, egyszeri közlésért 2 frt, ha többször közöltetik, 1 forint 50 krajczár számítottatik.

Gróf Dessewffy József.

A magyar hazának egy lánglelkű fia, az egyháznak egy buzgó híve, minden szépnek, jónak és nemesnek bőkezű pártfogója, különösen a magyar irodalom egyik lankadatlan munkásságu uttörője volt az. Nyájas olvasó, kinek értelmes, nagy szellemi tehetségre úgy mint kitünő szívjóságra mutató vonásait szemléled jelenleg. Az Isten őt magas származással, szép földi vagyonnal, hosszú élettel, boldog házassággal és kitünő gyermekekkel áldá meg; mert vajjon nem öröm és büszkeség-e egy gróf Dessewffy Aurel. Emil. Márcezel atyjának lenni? de ő a Gondviselés ezen sokszoros ajándékait és kegyelmeit mint jó és hű szolgálja gondosan föl is használá és gazdagon gyümöleszteté. — Szülei cserneki és tárkeői gr. Dessewffy István, és hajnácskeői báró Vécsey Anna valának, kiktől 1771-ki febr. 13-án Kreviánban Sárosmegyében született. Első neveltetését részint atya házában, részint Kassán nagynénjénél gróf Szirmaynéknél nyerte, hol 8 éves koráig idegen szó nem hangzott ajkairól, és korán csepegtettek a vallás iránti buzgóság és hű meggyőződés, melyet egész életében nagy tudományra és sokszoros műveltségre mellett tanusított, fogékony keblébe. Később nevelőtül Koppi Károlyt nyerte, kinek felügyelése alatt

Kolozsvárra, majd Pestre vándorolt, és ott még mint gymnasiumi tanuló a derék Zimányi buzdítása következtében főképp a római classicus irodalmat annyira megkedvelte, hogy annak remekműveit nem gépileg olvasá. hanem áthatva szellemöktől tüzetesen is tanul-

mányozá, oly annyira, hogy rövid idő alatt bámulatos előmenetelt tanusítva, elsajátítá egészen azoknak szabatos, határozott, műizléssel párosult irányát, és még agg napjaiban is bennök lelő egyik főgyönyörűségét.

A szép tehetségű ifju gróf ismereteinek bővítése végett a magyar kir. egyetem polgára lőn, és ott Koppin kívül Dugonics, Mitterpacher, Cornides és Schönwissner előadásait figyelemmel és elragadtatással hallgatá; — honnan bevégezván a bölcsészeti folyamat, a kassai akademiában a jog tanulmányozására nagy szorgalmat fordított, mit két évnek lefolyása alatt bevégezván, gr. Sztáray Mihály nagybátyját, mint szabócsi főispánt kíséré az emlékezetes 1790-diki

pozsonyi országgyűlésre; — és itt kezdődött 19 éves korában gyakorlati élete. — Mint a történet följegyzé, József császár idejében a latin nyelv háttérbe szorítottván a német által, föltámadt az eddig elhanyagolt magyar nyelv, s mely a holt nyelvnek uralmát nyugod-

tan türe, az élővel szemközt érezni kezdé életerejét. Ujságok és tudományos folyóiratok keletkeztek, a könyvek temérdek sokaságban jelentek meg, majd fordítva, majd eredetiek, és mohón elkapattak. Mindezek az ifjú Dessewffy fogékony lelkét már tanuló korában mozgásba hozták, és egész életének irányt adtak. — Azonban 1790-ben után a magyar lelkesedés tüze hamvadni kezdett, a hazai nyelv kevesektől ismertetve, ismét elhagyatott; az irodalom iránti buzgóság megszűnt, a magyar költés ismét letétt. A tudományos műveltség, melyet Koppi utmutatásának köszönt, az élvezet, melyet még gyermekkorában a régiek nagy művein talált, jókor érezteték vele írói hivatását; s midőn az 1790-ki lelkesedés e hazában ismét elhallgatott, ő honi irodalmunkat jelölé ki azon pályául, melyen haladni fog, és melyen Cicérónak „a Vén s égről” írt könyvei fordítása által már első kísérletét tevő. S ez idő óta egyike volt azon buzgóknak, kik állandó munkássággal, taps méltánylat nélkül majdnem észrevétlenül egy új nyelvet teremtenek nemzetünk új életének. — Dessewffy ifjú korában közhivatalra szánva tehetségeit, Fiumében mint tiszteletbeli fogalmazó szolgálni is kezdett; honnan munkásságának tágasb és hasznosb kört találandó, a magyar kanczelláriához való áttételéért folyamodott; e kívánsága azonban nem teljesedvén, kilépett eddigi hivatalából, s Olaszországban tett utazása után falusi magányba költözött. — 1795-ben a hazát ellenség fenyegetvén, nemesi fölkelés rendeltetett el, és az ifjú tudóst Szabolcsmegye nemesi seregének kapitányává nevezte; azonban a nemsokára bekövetkezett béke nem engedé, hogy a harezmezőn babérokat arasson, azért miután családja kérésére újra följánlván szolgálatát, az a kormánytól nem kívántatott, ismét falusi magányba vonult, melynek esendes örömeit az apjától reá maradt házi gondok nem igen növelék ugyan, de a nélkül, hogy irodalmi működését akadályoztatnák; amazok elosztására, emennek minél tágabb kiterjesztésében a Gondviseléstől hű segídet nyert széplelkű, főkelt műveltségű és vallásos keblű nevében, gróf Sztáray Eleonorában, kívül 1806-ban szeptember 25-én egybekelt. — De magányában is fölkeresé őt a közbizodalom, minek folytán 1802-ben Sáros-, 1805- és 1807-ben Zemplén-, 1811- és 1825-ben Szabolcs-megyéket képviselte az országgyűlésen, és azok egyike volt, kiknek köszönhetjük, hogy nemzeti-ségünk annyi megtámadás után, egy szebb jövő elé nézhetett. Politikai pályája alatt folyvást barátkozott a tudományokkal, és az akkori írók között alig találkozott egy, kit példája vagy bátorító szava által a göröngyös és kevés reménnyel keesegtető pályára, melyen méltánylat helyett csak megtámadást, keserű gúnyt és üldözést nyertek jutalmul, ne buzdított volna; mi különösen ama páratlan szerénységgel és ritka nemes szível párosult magasztos műveltséget és általános kiképzettséget tanúsító levelezéséből tűnik ki, melyet több mint 30 éven át nyelvünk nagy újjáteremtőjével Kazinczy Ferenczettel folytatott, — miért is számtalanok tisztelték benne mesterüket, mert példájából tanulták kerülni azt, mi a művészetet előli: minden aljasságot. A magyar irodalom körül szerzett eme bokros érdemei méltánylásául, midőn a magyar tud. társaság alapítói

1830-ban igazgatóságot neveztek, őt ebbe fölvtették; az első nagygyűlésen pedig 1831. febr. 15-én tiszteletli tagnak választatott meg. — Irodalmi munkássága kevetkezőkben öszpontosítható. Számtalan kiadatlan értekezése in és fordításain, sokféle folyóiratokban, különösen az Erdélyi Muzeumban elszórva megjelent versein, tudományos és politikai czikkein, ugy a magyar tudós társaság Évkönyveiben megjelent tartalmas beszédein kívül ezeket bírjuk tőle: „Hitel taglalatja“, Kassa 1820. Az 1815-ben Kassán megindult „Felső-magyarországi Minervá“nak megalapításában, és szellemi pártolásában főtényező volt. „Bártfai levelek“ Sárospatak, 1828-ban, „Hazánk egyik igen jeles főispánjának nyilván tett politikai hitvallása, gr. D. J. jegyzéseivel kövítve.“ Buda 1843. Kiadta Fekete J. — Kéziratban egy jeles értekezése a magyar nyelvről. 1830. apr. 17-kén mint az országos küldöttség egyik tagja, a sajtóról külön véleményt adott be, melyet később magyarul átdolgozott. Végre 1860—1-ben jelent meg három kötetben fönemlített érdekes levelezése Kazinczy Ferenczettel, e czím alatt: Gf. D. J. Irodalmi hagyományai. Kiadta a korán elhunyt Kazinczy Gábor. Így tehát a nemzeti irodalom volt azon esendes kör, hol a gyöngességig nyújas és fogékony férfi, ifjuságától fogva élte végső napjáig tántoríthatlan szilárdsággal működött, hol a szépnak érzetével bíró lelke lerakta kincseit, melyen munkásságának hatása, míg nyelvünk él, fön fogja magát tartani. — A nemes ízlés és szép utáni törekvés, mely minden műveit jellemzi, irodalmunkra oly hatást gyakorolt, minőt Kazinczyt kivéve, tán senki hazai íróink között.

Az irodalom terén eddig rajzolt fáradhatlan tevékenysége mellett a közügyeken kívül a gazdaszat, és jószágainak kezelése foglalá el nagyratörő lelkét. A régi adósságokat tisztázni, czélszerűbb berendezés és kezelés által a jövedelmet gyarapítani, és így hön szeretett gyermekeinek jövőjét biztosítani, volt főtörekvése. E végett lakását Alsó-Olysról, Gácsország széléről szabolcsmegyei Szent-Mihály községébe tevő át, és ott, hogy hosszabb időzésre alkalmas lakhelye legyen, már 1810-ben egy egyszerű, de kényelmes kis kastélyt építtetett, honnan azután gazdaságát személyesen vezeté, és hosszabb ott-tartózkodása alkalmával a lakosok, jobbágyainak szellemi és anyagi javának fölvirágoztatására telhetőleg közreműködött. Egyuttal, mint-hogy a község reform. hitvallású volt, a fölvidékről ide telepített juhászok, eselédek és mesteremberek által a katolikusok számát kiváló módon szaporitá, és a későbbben fölállított róm. kath. lelkészégnak ez által alapját megveté. Később nagyszámu családja számára szük levén már a régi lakház, a helység délkeleti részén az urasági major mellett egy közel száz holdból álló térséget hasítottat ki, melyet mai napig is bántult és gyönyörrel esodált parkszerű kertté alakított, és egy nagyszzerű, diszes és ízlésteljes kastélynak építésébe fogott 1829 körül. Tudván pedig azt, hogy minden áldás onnan felülről jő, a minden jónak Adójától, mind saját maga, mind kitünő vallásos nevének belső buzgóságának kielégítésére ezen kastélyhoz egy igen szép tágas, és diszesen fölszerelt kápolnát esatolt, melynek teljesebb kiállításához az akkori egri érsek Pyrker László 2000

pfirttal járult. Ezen szentegyházat Istenben boldogult Duresák János cz. püspök és egri kispépost nagyszámú és díszes közönség jelenlétében 1833-ban nov. 6-án ünnepélyesen felszentelé. Hogy vallásos buzgalmát továbbá is kitüntesse a jeles gróf, minthogy az anyaegyház Tiszalök órányi távolban, és őszi s téli időben az utak roszasága miatt néha megközelíthetlen volt, egy állandó udvari kápláni állomást alapított, hogy a mindinkább szaporodó kath. hívek az isteni-szolgálatot soha se nélkülözzék; 1842-ben pedig ajtatos fogadásból egy majd két fontnyi nehézségű, gazdagon aranyozott ezüstkegyhat ajánlott az Ur oltárára. Ugyanezen évben a régi kastélyt átalakítván, abba tanítót vezetett be, kit a már szép számmal levő katolikusok gyermekeinek oktatásával bízott meg, ellátásáról teljesen gondoskodván. Még többet is akart tenni, más üdvös tervei is valának, de eme buzgólkodása közben érte őt azon fájdal-

mas csapás, hogy jeles és honszerte dicsőített fiát Aurel áldásteljes fáradhatatlan munkálkodása közben 1842. febr. 13-án a kérelhetetlen halál szeretett övéi karjai közül kiragadá. A hetvenen felül lévő ős grófot bár mily érzékenyen sújtá is e csapás, ő azt, a vallásban keresve és találva enyhet és vigasztalást, fájdalmasan, de az Isten akaratán megnyugodva viselé; míg csak egy kínos betegség, mely sokat gyötré, de melyet ő keresztényhez illő példás türelemmel viselt, 1843-ik évi május 2-kán 72 éves korában munkás életének véget nem vetett; a halotti szentségek ajtatos fölvétele után nyugodtán szenderült a jobb létre.

Ezek főbb vonásokban gróf Dessewffy József életének mozzanatai, melyeket bár egy ügyesebb kéz avatottabb tollal esetelné el ne mulasztaná. — Emlékezete mindenkor áldásban maradand!

Alföldy.

A z é g i a j á n d é k.

Ki rakta össze azt a gyászos halmot,
A mely Cezáreán kün áll?
Tán vétkektől sötétlő vad szivekből
Rakott itt asztalt a halál?
S ama felvillogó aczelt ott nyelvként
Használja e zord szörnyeteg?
Vagy fullánk az, a melylyel áldozatát
Vér- és élettől fosztja meg??

Mért e sötét, vadult arezok körül? Mért
Közöttök szüz Dorothea?
— Ugy néz ki, mint a szennyes keblü földön
A szép tavasz nyílt liljoma! —
Zápor zuhog le a felhős egekből,
Dörgés hangzik a földön át,
S az ég egy fényes villám-pillantással
Üdvözli földi angyalát.

Remegve áll a vad tömeg körülte,
Megrázta a fényjelenet,
Ő nem kegy-pillantást, ... az Isten ujját
Látja, mely reá fenyeget.
S mégis, nem nyílik a sötét szív
Hisz e szüz egy Istent imád;
„Nem, nem kegyelet — zúg a bösz tömeg föl —
Halált reá, ezer halált!“

És mintha égi megtört vízshang zengne,
Imára kél a szüz ajak,
S az ég földrázó dörgései közt is
Áttörnek az ima-szavak:
„Megyek már hozzád, megyek, ég királya;
Oh a halál mily kellemes!
Hisz gyászos bár, de mégis kedves szárnyán,
Hozzád jutok dicső jegyes!“

Örök tavasz virül ott fénykörödben,
Nem hervad az örömvirág,
A melynek egy kis szirma többet ér, mint
E könyvek közt uszó világ...
Megyek, repülök a halálnak szárnyán,
Hozzád, szerelmem, mindenem!
Oh addig is, hogy bátrabban mehessek,
Nyujtsd hatalmas kezéd nekem!“

„Sok boldogságot a jegyes körében!
— Kiált egy gúnyoló ajak —
Tavasz van ott is, fön a szép jegyesnél?
Virágok, fák most hajtanak?
Légy szíves, küldj majd a nászünnepélyről
Egy kis virágot hát nekem;
Meg tán egy kis gyümölcs is megakadhat,
Talán ott korábban terem?“

Igy szóla Theophil; a nép vad kacaját üt.
A szüz a gyász-halomra lép...
Mégvillan a halálos kard fölötte...
Szív nélkül néz a durva nép...
„Jézus!“ hangzik bucsúként a szüz ajkon
Sujt a bakó... dördül az ég...
A szüz fő porba hull, és vére gyöngye
Méghimzi gyászos szőnyegét... .

Theophilhoz egy kis gyermek jön: „Fogadd — szól —
Fogadd e kis ajándékot;
A mit kívántál a nász-ünnepélyről,
E kendőben találhatod.“
Elszállt az angyal... Theophil nézte, mit nyert,
S megtérve szívéhez kapott. —
A kis csomagban égből jött ajándék,
Szép három alma s rózsza volt!

Sebők László.

Angela.

— Egy kép a chinai hittérítés történetéből. —

Ugróczy Bélától.

(Folytatás.)

II.

A g y a n u.

A végpusztulástól megmenekült Csenkia városához alig négy-öt mérföldnyire táborozott a „hű hadsereg.” Tábornoka Tai-Ling volt, a császárnak unokatestvére. — Félte a rettegett forradalmi vezérrel találkozni, vagy haditerve hozta magával? nem lehet eldönteni: elég az hozzá, hogy nem igyekezett gyorsan előnyomulni, s a hol egyszer megállapodott, ott meglehetősen kényelembe helyezte magát, mintha ő akarta volna bevárni azt az ellenséget, mely ellen kiindult.

A tábornok sátorában, mely méltó volt az ég fiának unokatestvéréhez, az előkelőbb tisztek kedélyesen szörpölgtek az illatos chinai theát, melytől felhevülve nem győzték verni a fölkelőket mindaddig, míg mutatónak sem maradt belőlök.

Javában folyt az élénk társalgás, mikor a kémszemlére kiküldött csapatvezető belép, s jelenti, hogy egy gyanusnak látszó férfit fogtak el, ki nagy sietséggel tartott az ellenséges sereg irányába.

A mulató tiszteknek erre eszökbe jutott, hogy azok a gonosz felkelők még eddig mind egy szálíg élnek, s e miatti dühökben, melyet a fővezér legnagyobb mértékben osztott, rögtön maguk elé parancsolták az elfogott gyanus egyént.

— Ki vagy? — rivallt rá Tai-Ling, bírói helyzetbe téve magát.

— Egy hű keresztény alattvaló Nansuból.

— Keresztény? No az ilyen madarakat épen hűségökről ismerjük! Mi járatban vagy?

A fogoly habozni látszott, mit a gyanakvó szemek rajta azonnal felismertek. Végre mintegy megadva magát sorsába, így felelt:

— Csenkiába megyek, az ottani keresztény község elüljáróihoz.

— Mivégre?

— Levelet viszek nekik.

Itt megakadt a vallatás; mindnyájoknak érdekeltségét csak a levél izgatta, melyet a herezeg parancsára a fogoly átnyújtott s egyikök fenhangon elolvastat:

— A esenkiai község hitoktatónak s híveinek üdvöt és áldást az Urban!

„Szorongatott helyzetetek hire eljutott egész rejtkehelyemig, melyet ellenségeim dühét kikerülendő kerestem föl. Fájdalommal hallottam, mily veszélyeknek vagytok minden oldalról kiteve, csak azért, mert hívek maradtok Jézus Krisztus szent ügyéhez. — Intlek azonban titeket: legyetek továbbra is kitarók szent buzgalmatokban. Most ugyan szorongatást és ellentmondást kell szenvednünk; de az Ur, a mi győzhetetlen vezérünk, előbb-utóbb győzelmet ad ismét az ő igazainak, s ellenségeink megszégyenülve fognak most is, mint már oly sokszor, visszavonulni. — Kérlek különösen titeket, kedves fiam és leányom az Urban, kikre a többiek felügyeletét bízom, ne szüntetek meg a gyöngéket erősíteni, a esüggédőket bátori-

tani, s mindnyájokat az ősök szent példáiival a netalán bekövetkező kázelmekre is fölleskesíteni. Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kísértetbe ne essetek!

Az Ur áldása maradjon mindig veletek!

Krisztusban atyátok

Xav. Ferencz püspök.”

A jelenlevők arcán e levél hallatára diadalmas mosoly vonult végig. Tai-Ling még talán Csai elfogatásának sem örült volna meg jobban, mint e levélnek, mely által ő egy rég gyanított összeesküvésnek vélt nyomára jöhetni. Ezen összeesküvésnek az apostoli helynök Xavér püspök volt a feje, ki Nansuból egy idő óta bizonyosan azért tünt el, hogy terveit annál nagyobb biztosságban intézhesse.

Még jobban megerősítette őket e gyanujokban az, hogy a fogoly semmikép sem akarta felfedezni a püspök hollétét. Hiában kecsgették ígéretekkel, hiában kényszerítették utlegekkel, e felől állhatatosan hallgatott.

— Majd kiesikarja belőle a siong-fanesu! — ordítja dühében a herezeg. A fogolyra e szóra még az a kis vér is, a mely eddig arcában maradt, szívére tolt s halálsápadt lőn.

Egyszerre kívülről hangos örömríadás hatott be. Rögtön rá fáradt utas lép a tábornok elé.

— A lázadók — kezdé mohón a szót — nem merték bevárni az én uram győzelmes fegyverét, hanem hirtelen fölkerelkedtek és ismeretlen irányban eltávoztak.

— Ma szerencsés napunk van! — kiált föl erre a herezeg, s a körüllevő tisztekhez fordult. Rögtön Csenkiába! hogy kettős nyereségünk előnyeit kizsákmányollhassuk!

A herezeg sokkal jobban ismerte Csait, hogy sem az ő nem vélt elvonulását félelemnek tulajdonította volna. Annál inkább kíváncsi volt a valódi okot kitalálni. A Csenkiából jött hírnök híven elbeszélte mindent, a mit tudott: az istenek és összellemegek kedvező biztatását, a városiak kétségbeesését, a keresztények szüzenek nagylelkű föllépését. Tai-Ling mindezt figyelemmel hallgatta, s iparkodott ez előzményekből a váratlan következményt megmagyarázni.

— Sokan vannak nálatok a keresztények? kérdé hirtelen huzamosb gondolkodás után.

Tudomra a esenkiai egyik legtekintélyesebb községök.

E felelet a tábornoknak mindent megmagyarázott.

* * *

A császáriak egész diadalérzéssel vonultak be Csenkiába. A város ismét örömjajban uszott; a házi oltárok és nyilvános templomok ismét fényben ragyogtak, a bonzok még nagyobb kedvvel verték a tam-tant, s még dühösebben keltek ki a hűtlen keresztények ellen, mióta a lakosok a város megszabadítását nem

istenciknek, hanem a keresztények szüzenek tulajdonították. — A keresztények esendesebben viselték magukat: vagy mivel a kereszténynek fájdalma is mérsékeltebb szokott lenni a pogányénál, vagy mivel sejtették, hogy aligha vonult el még fejük felől a vészfelhő.

Tai-Ling megérkezésekor tüstént maga elé rendelte az öreg Csent és leányát. A nép, melynek az idevágó előzményekről tudomása nem volt, részint esodálkozott, részint oda magyarázta a dolgot, hogy a tábornok vagy meg akarja őket dícsérni nagylelkű elhatározásukért, vagy tőlök az ellenséges tábor felől kérdezősködni. Nagy csoport vette körül a herezeg szállását, figyelmeztve a nyilvánosan történő találkozás eredményére. Ujjongva üdvözölték a megjelenő Angelát, csak a bonzok dühöngtek és szórtak szitkokat ellene és hit-sorsosai ellen.

— Ti vagytok a csenkiai keresztény község hitoktatói? kezdé a kérdezőtést Tai-Ling.

Az igenlő válasza a herezeg szigorú arcot öltött, s így felelt:

— Régóta terheli már e hitfelekezet követőit azon gyanu, hogy az ég fiának birodalmában ők a zavarnak legfőbb előmozdítói. E gyanu most már bizonyossággá lőn s rátok egész súlyával nehezül. Azért is, ha magatok iránt kimélettel akartok lenni, legjobb lesz röviden bevallani a lázadókkal egyetértést s nem ingerelni ellenetek az igazság szigorát.

A nép e szavakra zugni kezdett. Egyes kiáltások váltak ki: A keresztények szüze nem lázadó, ő életünket mentette meg! A bonzok vérszemet kapva ordították: Hütlenek, a felkelőkkel ezimborálnak!

A két keresztény nyugodtan hallgatta végig e vádat, mert el voltak rá készülve.

— Uram! — felelt Angela, miután a nép zajongása esillapult, ha e gyanunak csak némi alapos okát tudod adni, akkor válaszolunk rá; addig azonban az ártatlanság nem védi magát, nehogy a védelem gyanuba keverje.

Tai-Ling egyet intett s a foglyot elővezették. Angela nem bírta visszafojtani fájdalomkiáltását, midőn ezen jól ismert keresztény testvért elkínözva meglátta.

— Ismeritek ezt? — kérde a tábornok.

— János testvér! — rebegte a szűz s tiszteletteljesen esókolta meg a fogoly összekötött kezeit, hogy került e tájakra s e kínos helyzetbe? hol hagyta atyánkat a püspököt?

A herezeg diadalmas tekintettel fordult a tömeghez.

— Ime, mily hamar elárulja magát az ártatlanság! Tudjátok meg, Csenkia lakosi, hogy azon püspök, kiről a keresztények e szüze oly részvétellel kérdezősködködik, idegen nemzetségű, s mint ilyen a mennyei birodalomnak ellensége. Hogy pedig eselszövényeit biztonságban üzhesse, rejtekbe vonult s innét szövi az összekövés szálait. E férfit is mint küldöttjét fogtuk el, midőn Csenkia keresztény községének hitoktatóihoz a püspök levelét akarta hozni, melyben őket lázadásra ingerlé, ellenállásra buzdítja s a közel győzelem reményével biztatja. Halljátok magatok a levél tartalmát.

A püspök, ismerve hűveinek két tűz közé szorult helyzetét, szándékosan került minden politikailag czélzó említést akár a császáriak-, akár a felkelőkről, nehogy

azokat egyik vagy másik részen veszedelembe sodorja. De épen ez a meg nem nevezett ellenség, melyről a levél szól, nyitott Tai-Lingnek bő kaput kedvencz gyanujának igazolására. Ily értelemben magyarázta aztán a népnek a levél tartalmát.

Bámulat fogta el a tömeget ennek hallatára. A közönségesen elterjedt gyanu ily magas állásu egyén által, a minő a herezeg volt, s ily valószínű körülmények által alapot nyerve, utat talált mindenki szívébe, s a kik a legőszintébb részvétele táplálták is a keresztények szüze iránt, azok is kénytelenek voltak bevallani, hogy a felhozott vádpont nagyon terhelő. Még csak egy körülmény volt, mely mentségére szolgálhatott: mialatt tehát a bonzok és a részökre hajló csoport fenyegető ordításban tört ki, közbe-közbe ily felkiáltások váltak ki: A keresztények szüze a hű várost megmentette, ő nem lehet áruló!

Csak ez kellett a herezegnek, hogy ezen föllépést is, melyet gyanusításának keretébe gyönyörűen beillesztett, a vádlott ellen magyarázhassa.

— Ez nem szolgál védelmére! Hiszitek talán, hogy a vad rablófőnök egy leánynak pusztá kérésére ily gazdag zsákmányt, mint városotok, kibocsátott volna kezeiből, ha vele szorosabb összeköttetésben nem állna? Nem titeket, hű alattvalókat, hanem a számos keresztényt, mint leghűbb pártosait megkimélte ezen, mint hallom, tekintélyes szüzenek közbeszólására.

— Igaz, igaz! ordítják a bonzok — esakhogy a mi isteneinket megszegyenítsék s magukat és átkos tanaikat megkedveltessék.

— Még ily kiáltó bizonyítékok mellett sem határoztátok el magatokat az őszinte bevallásra? — fordult Tai-Ling a vádlottakhoz.

Angela és atyja sokkal jobban ismerték a népnek s különösen az uralkodó rokonainak a keresztények iránti gyűlöletes hangulatát, mintsem a felhozott vádak elleni védelemnek sikert ígérhettek volna. Csak az fájt nekik, hogy e gyűlöletet az által iparkodnak terjeszteni, hogy a kereszténységet és lázadást egy dolognak tüntetik fel, minek következtében, a kereszténységet nem mint hitfelekezetet, hanem mint pártfelekezetet dobják oda a megvetésnek és üldözésnek.

— Igen, uram, — felelt Angela a kérdésre — mi őszintén bevalljuk, hogy mind ezen valószínűnek tetsző feltevések daczára is, oly hű alattvalói vagyunk a felséges császárnak, a mily hű hűvei vagyunk Jézus Krisztusnak, s készek vagyunk érte vértünket is ontani.

A főbonz valamit sugott a herezegnek, mire ez helybenhagyólag intett s így szólt:

— És ha a felséges császár azt kívánja, hogy ezen idegen Isten helyett az ő isteneit imádjátok?

— Akkor Istennek inkább kell engedelmeskednünk, mint az embereknek! — mondja Angela ünnepelesen, érezve, hogy e kérdés elől ki nem térhet.

— Tehát a hűség csak idáig tart! — szólt amaz gunyosan. Azt jól tudtuk eddig is, hogy a császár istene és az idegen Isten közül az idegenhez ragaszkodtok; most pedig magad őszintén bevallottad, hogy ezt a császár nyílt parancsa ellen és daczára is megteszitek s ezzel neki az engedelmességet fölmondjátok. Ez iránt tehát tisztában vagyunk. Ha pedig mindemellett

is kedved van tagadni a lázadókkal egyetértést, fejtse meg nekünk: miként bírtad rá a kegyetlen rablófőnököt a visszavonulásra? szelíd galamb létedre, hogy győzted le a vérengző hóját? te is héja vagy-e avagy talán ő is galamb, azaz hozzád tartozó? Szólj, miesoda összeköttetés van köztetek?

Angela arca e szavakra lángba borult s elég világosan elárulta, hogy borzasztóan szenved. Helyzete valóban rémitő volt. Felfedezni azt, hogy Csai neki unokatestvére s valaha keresztény volt, a fenforgó vádakkal szemben és körülmények közt annyi lenne, mint igazolni és bevallani a keresztények és lázadók közti szorosabb összeköttetést, s hitfeleit a pogányok dühének kitenni; — tagadnia pedig, hogy Csai a

várost csakugyan szorosabb t. i. rokonsági viszony miatt kímélte meg, szintén nem lehetett.

— Uram, légy kímélettel irántam, — szólt és könyei megeredtek; — e titok egyedül csak engem illet, hitfeleim maguk sem tudnak semmit felőle, s akarom is, hogy azt velem együtt siromba temessék.

— Oly mélyen el akarod temetni? — kiáltott metsző gunnyal a tábornok. — Ha, ha, ha! csak temesd bármi mélyre, majd felássá a siong-fancsu.

E szóra a jelenlevő keresztényeket halálsápadtság fogta el. Angela ingadozott, s atyjára támaszkodva reszketeg hangon rebegte: Jézusom, ha erre választótál ki, adj hozzá erőt!

(Vége következik.)

Erdői szőlőlevelek, farsangra, a házasulandókhöz.

(ugy azonban, hogy a házasok is olvashatják).

II.

Kedves hugom, Riza! hozzád és általad hazám nagyreményű házasulandó ifjúságához, intézem e levélsorozatomat.

A házasság tehát, kath. elvből indulva ki, Isten rendelése szerint, felbonthatatlan, vagyis, hogy az igazán megkötött házasság mindennemű körülmények között házasság marad; hagyják bár el egymást a házasok, válaszzák bár őket el a Kárpátok és tengerek, ők mindamelltt házastársak maradnak egész a halálig; úgy, hogy sem a férj neje életében nem nősülhet, sem a nő férje életében férjhez nem mehet.

Ezt hozza magával a házasság fogalma, lényege, különben mi értelme volna a házassági eskünek: „hogy őt el nem hagyom holtomiglan, semminemű szükségében és nyavalyájában. Isten engem ugy segéljen!”

Habár ennek tudata, hogy t. i. a házassági kötelek felbonthatatlan, a házi béke és boldogság föntartására nézve sokat tesz, mindamelltt magában véve nem biztosítja, még a házi békét, boldogságot.

Hogy a házasok kiseded hajlékában majdan állandó béke s zavartalan boldogság honoljon, e végett jó előre kell a békés és boldog házasság biztos eszközéről gondoskodniok.

És melyik ezen eszköz?

Ez eszköz a tiszta erkölcs, a vallásosság. Csak ez fogja a házasfeleknek biztosítani az állandó békét és boldogságot; a tiszta erkölcs, a vallásosság, melynek vesztével, ha a hatalmas Róma ledől és rabigába görbedt, annál inkább fog annak hiányában a házas élet boldogságának kiseded épülete összeomlani s a szeretet láncza elviselhetlen rablánczézává változni.

— Én ugy gondolom, — szól közbe Riza, hogy a házassági boldogságnak legbiztosabb eszköze, alapja a szeretet. Látam házasokat — folytatja tovább — kikről nem mondhatnám, hogy vallástalanok lettek volna, még sem voltak boldogok: mert nem szerették egymást.

Am legyen; a dolog egyre megyen ki. Fölteszem, hogy a szeretet alatt nem értesz csupán érzéki szeretetet, mely csak a testi szépség, a testi kellemek miatt tud szeretni, mely ezek hanyatlásával szintén hanyatlik, ezek multával szintén mulik, s melyet sz. Pál ugy jellemez, hogy a kik testben vetnek, azok a testről fognak aratni is... hanem hogy a szeretet alatt azon szeretetet értesz, melyet sz. Pál így rajzolgat: hogy az tüdő, kegyes, nem irigykedik, nem eszelepszik rosszul, nem fuvalkodik fel, nem nagyravágyó, nem keresi a magát (nem önző),

nem gerjed haragra, nem gondol roszat (nem gyanakodó), nem örül a hamisságon, hanem az igazságon örvend, mindent elvisel, mindent elhisz (nem bizalmatlan), mindent remél, mindent elszenved és soha meg nem szünik!

Fölteszem, hogy olyatén szeretetet értesz, mely Istent önmagáért mindenek felett, felebarátját pedig mint önmagát szereti. Már pedig mi egyéb ez, mint maga az igazi vallásosság; hisz a szeretetnek e kettős parancsáról, maga Üdvözítőnk szerint, függ az egész törvény, mely minket Isten s felebarátunk, s a házasfeleket is egymás irányában kötelezi.

Igen, azon szeretetet emlited, Rizám, melynek már az első keresztények korában is már olyan volt a hatása, hogy e szeretettől lelkesítve egy szív, egy lélek valának.

Szeressék a házastársak egymást, legyenek egy szív, egy lélek; legyen egy az ő gondolatjuk, egy az ő érzelmük; uralkodjék köztük egyetértés, egyetértés nem csak e földi élet ügyeiben, hanem egyetértés a hit, a vallásos meggyőződés, a lélek örök üdvét érdeklő dolgokban is.

Ugyanazért legyenek ügyelettel a házasulandók, mielőtt egymásnak éltöket lekötik, ne csupán egymás természeti hajlamaira, hanem egymás vallásosságára, hitbeli meggyőződésükre is, ha boldogságuknak biztos alapot ohajtanak.

Midőn mátkád azt bizonyozza, hogy szeret, vizsgálj előbb, vajjon szereti-e az Istent is. Mert a ki Istent nem szereti mindenek fölött, az nem fog téged sem szeretni, mint önmagát; a ki Istenének nem adja meg azt, a mivel neki tartozik, az bizonyára neked sem fogja azt megadni, a mivel neked tartozik; ki Istent fosztja meg a köteles szeretettől, az a felebaráti szeretet osztogatásában sem lehet bőkezű.

A mondottakból általában az a tanulság: hogy midőn a nagy világban házastárs után nézsz, csak olyanra vedd a szemed, kinek hite van, ki vallásos, istenfélő. Különöbben pedig az jó ki az elősoroltakból, hogy kiszemelendő párod, mivel e földi pályát karöltve megfútni ohajtod, egy hitű legyen veled, vagyis katolikus: kerülj a vegyes házasságot.

És ezzel eljutottunk azon tárgyhöz, melyről jelen s jövő leveleimben veled, kath. ifju és leányzó, bővebben értekezni ohajtok.

S midőn neked jó Rizám, azt a tanácsot adom, hogy a vegyes házasságot kerülj, tudjad, hogy e tanácsot tulajdonképen nem is én, hanem édes jó anyád, mely téged lélekben szült,

karjain hordozott és tejével táplált, az anyaszentegyház adja neked.

Ne is vádolja őt e miatt senki se türelmetlenségről. — Lehet-e az anyát azért türelmetlenségről vádolni, hogy gyermekeit szülői gondossággal bizonyos fajta növények ellen óvja s hozzájuk ekképen szól: Kedves gyermekeim! óvakodjatok azon növényektől, róluk ne szakítsatok, ne érintsetek, ne is közeledjete hozzájuk, nektek azok árthatnának, sőt meg is halhatnátok tőlük. — Nines-e joga egy anyának ekkép szólani? s midőn így szól, türelmetlenséget gyakorol, vagy türelmetlenségre tanítja-e ez által gyermekeit? S midőn az anyaszentegyház hasonlóan indokoltan óvja fiait és leányait a vegyes házasságtól, vajjon azért türelmetlen-e?

Te meg fogsz a következőkben győződni, hogy az anyaszentegyháznak igaza van, hogy nem ok nélkül kárhoztatja és akadályozza a vegyes házasságokat, s hogy az anyaszentegyház csak is földi s örök üdvét a házastársaknak s a családnak kívánja eszközölni, midőn téged int és óvogat, hogy a vegyes házasságot kerüljed.

Szutor Gáspár.

Római levél.

Róma, jan. 2. A karácsoni ünnepek Rómában most is a legnagyobb rendben, komoly esendben, fényes ünnepességgel s példás áhitattal végeztek, annyi sok számtalan üres hír, ellenséges denunciató, roszakaró ijesztgetés, kihívó gunyolódás daczára, melyekkel: az Isten, rend és béke ellenei a nagy világot betöltötték. — Valóban az isteni gondviselésnek meg nem halálhatjuk eléggé, hogy éber kormányunk örökösége alatt minden mesterkélés, mely e válságos napokban a rómaiak s pápa hű katonái között tiúkos utakon elégedetlenséget terjeszteni, rút árulást eszközölni, szóval: zavart előidézni igyekezett, dugába dönt, s a tűz szítói Rómából hatóságilag kiutasítottak. — IX. Pius: komoly ünnepélyességgel szokott ünnepies környezetét tevő főpapi személyzete közepette a vatikáni palota kápolnájában a nagykarácsoni előző első veversnyét maga tartotta, melynek végeztével a Szentangyal vár ágyúi megszólamlottak, a közlőgő éjjeli nagy történetre figyelmeztetvén a keresztényeket, t. i. a világ Megváltójának a bethlehemi barlangban történt születésére.

Nagykarácson napján reggeli fél tíz órakor szent Péter egyházába lejött ő szentsége, s felöltvén az egyházi ruhákat a della Pietá nevű kápolnában, felülvén a hordozó pápai székre hármás koronával a fején szent Péter sirja fölött álló pápai oltár felé: Tu es Petrus stb. ének közt szent-menet rendeztetett, hova eljutván, kiki szokott helyét elfoglalta, mire egyenkint a bíbornokok, püspökök, a sz. Péter egyházban pápai gyónatyák a sz. atya trónusához járultak s kéz- és lábcsók által engedelmességüket nyilvánították. Ezután következett a pápai énekes sz. mise, mely alatt tulajdon kezeivel a szerpapi renden álló bíbornokokat, ezek után: Colonna, Ruspoli pápai trónálló hercegeket, meg Róma városa tanácsnokait megáldoztatta. Ez évben e pápai énekes sz. misén esimosan elkészített helyeken jelen volt: Lajos bajor, meg Ferencz nápolyi király két testvérével, nemkülönben az uralkodók nagy követéi, a pápai tábornoki kar, Kanzler Herrman hadügyminiszter élén, meg nagyszámmal összejött idegenek, különösen florenzei parlamenti képviselő urak, kik valamennyien sz. atyánk komoly esengő énekétől el voltak bájolva, s megelégedetten távoztak övéikhez. Szent mise után a hordozó pápai széken menetileg visszavitetett a della Pietá nevű kápolnába, s letévén az egyházi öltözéket, Patrizi, a bíbornoki kar aldekánja által elmondott üdvözli szerenese-kívánatira szokott atyai jóssággal válaszolván, délutáni félegykor e napra fölirt reggeli isteni szolgálat véget ért.

E nagy nap délutáni három órakor a bíbornoki testület havi boldog Asszony főegyházába ünnepies veversnyére megjelent, melynek élénklése után a Jézus bethlehemi jászolával megtartatni szokott szent-menetben részt vett, mely jászol a fő-

oltárról a sekrestyei oltárra e karácsoni szent ünnepek alatt köztiszteletre kitéve áll. A római nép e napon a Kapitolum Araeoli nevű egyházába siet a bethlehemi szent barlang megtekintésére, s a megszületett Üdvözítő dicséretét szavaló kisdedek meghallgatására; ez oly jelenet, melyre az aluszékony hitűek föl szoktak ébredni, hallván ismételtetni a VIII. zoltár mondatát „A csesemők és a kisdedek szája által alapított dicsőségedet ellenségeid okáért“, vagy mint Tarkányi éneklé: Isten! — Mily dicső vagy: néma ajkkal hirdetik a kisdedek, hogy a bünösök pirulva mind megszégyenüljenek!

Az 1866 évet befejezendő isteni szolgálatra IX. Pius pápa félünnepies kíséretével a del' Gesú nevű egyházába ment, utjában mindenütt fényes üdvözli sokasággal találkozott, lelkesen éltetvén őt, s atyai áldását fiui tisztelettel fogadván. — Mindezekből az tűnik ki, hogy Róma s a pápai kormány szent egyetértésben van, eddig még mindig fényesen bebizonyította életrealóságát ellenei boszuságára.

Irodalom.

Előfizetési fölhívás Intay Vazul sz. Bened.-r. áldozár ily című munkájára: „Jézus és Mária élete.“

Alulirt egy pár év előtt a Szent-István-Társulattól fölszólítatva, Jézus és Mária életének korszerű rajzát munkába vettem, és immár be is végeztem; ámde munkálatom — mely kéziratban 190 ivre terjed, 8-ad alaku nyomtatban pedig 80—80 ivnyi leend, ily terjedelemben a Szent-István-Társulat állapot viszonyai miatt, általa ki nem adathatván — így a kitűzött szent célra más utat-módot kellett választanom; miért is bizalommal leginkább azokhoz batorokodom folyamodni, kik Isten ügyének e földön hivatalos gondnokai lévén, velem együtt sajnós szívvel tapasztalják az egész emberi társulatban terjedező erkölcsi pusztulás undokságát, mely rémületes anyagi és szellemi zavaroknak és veszélynek előkészítőjeül tűnik föl. A divatos hitetlen korszellem áradatát az ő pusztító rohamában, csak az isteni szellem üdvös hatása gátolhatja, azért ezt óvszerül és irányadul iparkodtam e munkámban felmutatni, a mint Jézus és Mária életében gyakorlati példányul nyilatkozott. — A gyorsan haladó erkölcsi vész nagysága, gyors és nagy mérvű ellenszert követel, erre pedig az isteni igazság és szent erény hőbbérmű barátainak egyesült erejű tevékenysége kívánatik, hogy e munka tíz- vagy huszezer példányban kinyomatván, ügyes kezelés által a magyar kath. nép minden osztályaiban lehető legnagyobb elterjedést nyerhessen, mielőtt a netán ismét föllépendő szabadsájtó az elmék és szívek megtévesztésére irányzott szerenészetlen kitesapongásait megújítandja. — Csak Isten dicsősége és a lelkek üdve volt munkám célja, és minden anyagi haszonvágy kizárásával, ugyanaz leend fáradalmam egyedüli jutalma. — Nagy és szent az ügy, — nagy és szent legyen tehát irántai pártfogó lelkesültségünk! — Isten velünk! — Szent-Mártonban, október 14-én 1866. Intay Vazul, sz.-benedekrendi pap.

Dr. Körmendy Kamil főpáti helyettes véleménye, a „Jézus és Mária élete“ című munkáról:

Intay Vazul által irt ily című munka „Jézus és Mária élete“, egész kiterjedésben Isten szíve, szent vallásunk kívánata és követelménye, nem csak a köz, de a műveltebb keresztény katolikus nép szükségére, lelki haszna és épülésére szolgáló vezénylet kellékei szerint van írva. Szerző a két legfőbb életkép rajzolásánál éber figyelemmel kíséri az embert fejlődésének minden szakában; megvigyázza a veszélyeket, melyek környezik és kimutatja az óvszereket, melyek megmenthetik, megvigyázza a lelki betegségeket, jellemzi a kikitörő indulatok rohamát, valamint az elhatalmasodott szenvedélyek veszélyes áráját, s kimutatja ott a sziklát, melyen a rohamok megtörnek, itt a hatalmas védgátot, mely az árt megfékezi.

Kiséri továbbá a föld gyermekeit hivatásának minden ágain, melyekre jótékony fényt áraszt annak példájából, ki magát joggal ut. igazság- és életnek mondá!

Tiszta lelkismeretem szerint állítom, hogy abban nem csak semmi nem találatik, mi szent hitünk ágazatival, vagy a keresztény erkölcsiséggel ellenkeznék, sőt mindegyiknek felvilágosítását és megerősítését legezélirányosabban előmozdítja.

E jeles munkából a köznépv. üdvösséges intelmeket, tanácsokat és oktatást meríthet, — a miveltebb osztály általa mélyebben hatolhat szent vallásunk titkaiba, és alaposabban tanulhatja hitünk ágazatait és erkölcsi szabályait, a lelki tanító utmutató vezényfonalat talál a lelki oktatásra, anyagot a szónoklatra, sőt egész szakokat az egyházi beszédekre, — ennek olvasásából a jámborlelkűek szent buzgalomra hevülnek, a gyengébbek lelki erőt szedhetnek a jóban való erősítésre, — kislelkűek lelki támaszokat nyerhetnek, a hitezősök sziklaoszlopokat lelhetnek hitünk szilárd állására, a tévelygők utbaigazítottanak, az elestek fölsegíttetnek, az egyenes uton járók minden botlástól megőriztetnek — a világ fiai lelki álmukból fölébresztetnek, a testiségben elmerültek fölrasztatnak s a földön járók lelki szemei égbe emeltek, valódi hazájok felé vezéreltetnek, a gonoszok megrázkódtatnak, s ha még van mennyei kegyelem számukra, lelki mámorukból fölkelletnek, — szóval: a munka olyan hatásnak véleményeztetik, milyent fenséges ezime Jézus Mária élete igényel.

Írónak tolla gyakorlott, írálya világos és könnyen érthető, nyelve szabatos és magyar irodalmunk színvonalára felható; azért a munka magyar irodalmunkba beillő, sőt annak díszét előmozdítója leendő.

Ezek után bírálónak szerény véleménye szerint a mely tudományval és jártas készletséggel kiállított munka nemcsak

méltó a kinyomatásra; de egyházunknak, hitéletünknek és magyar irodalmunknak nagy hátrányára lenne, ha annak kéziratban sokáig kellene lappangni, mert a k. k. hívek és magyar irodalom nagy kincsétől fosztatnának meg.

Szentmártonban 1866. szeptember 16.

Dr. Kőrmeny Kámil,
főpáti helyettes.

E mű kinyomatását a káptalanilag összegyűlt pannonhegyi sz. benedekrend elhatározta, hogy azonban a munkát a tervezett példányszám mellett a lehető legjutányosb áron adhassa, a rend főpátija a nngy m. püspöki kar és egyházi fők hathatós pártfogását szándékozik kikérni.

Méltóságos főpátiom parancsolván velem, hogy a főnebbi munka nyomatására és szétküldésére felügyeljek, van szerencsém a t. közönséget értesíteni, hogy ezen 70-80 nyomtatott ívre terjedendő munka 10-10 íves füzetekben jelenedik meg. Egy füzet ára 30 kr. Az előfizetési pénzek hozzáam alulírotthoz intézendők. Utóvét melletti megrendelések is elfogadtnak. Az első füzet febr. elsejére készül el, a mikorra a megrendeléseket is kérem megtetetni. — Pest, jan. 2. 1866.

Füssy Tamás,

sz. Benedek-r. áldozár, sz.-István-társ. igazgató.
(Borz-utca 3. szám)

Mi ujság?

(Elaggott szegény mesterek ápolója.) A pesti czéhek kebelében némelyek azon fáradoznak, hogy az elaggott szegény mesterek részére ápolót alapítsanak.

(Megjелеlent és beküldetett): A magyar- és erdélyországi kegyes tanítórend névkönyve 1866. re. E jeles rendnek van összesen 322 tagja; kik közül 196 áldozár, 106 növendék, 19 újoncnövendék, 1 rendtárs; társházai száma 27; a vezetésök alatt álló iskolákban 9403 ifju tanul.

Társulati értesítő.

Kimutatás: a Szent-István-Társulat igazgatóságához beküldött pénzekről: Molnár János nagyrécei pleb. 13 frt 85 kr.; Tamar Imre n.-kállói pleb. 40 frt 95 kr.; Szakolczay Adolf sz.-fer. r. házfőnök Pápáról 38 frt 30 kr.; Kubriczky András taksonyi pleb. 63 frt; Hampel János tanár Ungvárról 126 frt; Bellaagh József pleb. 22 frt 5 kr.; Gabányi Tamás t. kanonok esp. és sepsői pleb. 75 frt 60 kr.; Stephanozsky Sándor tanár Egerből 191 frt 86 kr.; Gruzling Ferenc magyar-széki pl. 73 frt 50 kr.; Khon András villányi pl. 33 frt 50 kr.; s később 12 frt 60 kr.; Huber János nádasi pl. 91 frt 35 kr.; Szabados Antal kacsai papn. aligazg. 150 frt 55 kr.; Gáspárdy Rudolf 13 frt 80 kr.; Irsik Ferenc erdődi pl. 105 frt; Schiefner Ede endrődi pl. 50 frt 40 kr.; Orosz Ant. viki pl. 34 frt 65 kr.; Mész Endre Csepelből 15 frt 86 kr.; Kolbasovszky Mihály topolyáni p. 27 frt; Haussz Istv. félegyházi segédlelk. 38 frt 55 kr.; Munkay János esp., kékkői pleb. 37 frt 80 kr.; Mester István nagyigmándi pleb. 71 frt 15 kr.; Huszár Antal apát abonyi pleb. 59 frt 85 kr.; Rosztóczy Imre kaali pleb. 22 frt 5 kr.; Mally János pazmaneumi tanfelügyelő 31 frt 24 kr.; Váray János lévai segédlelkész 37 frt 80 kr.

Adakozások a társulati házra: Az egri káptalan négy évre évenként 250 frt, Liebhauser Ferenc öt évre, évenként 10 frt, Hanny Gábor tíz évre, évenként 5 frt; egyszer mindenkorra: Szauter Ferenc 10 frt, Alagics Antal 6 frt, Gruber György 5 frt, Gruzling Ferenc 5 frt; Herr Agoston 1 frt, Kiss József ászári pl. 2 frt, Komcs József ácsi pleb. 1 frt, Mester István nagyigmándi pleb. 1 frt, Lukácsék Ferenc bábolnai tábori lelkész 1 frt.

Adakozások.

A Szent-László-Társulat részére. frt kr.

Az esztergami főmegyéből: a szenczei kerület 6 frt 48 kr., a jékeői ker. 19 frt 80 kr., a drégelypalánki ker. 8 frt 64 kr., n.-kosztolányi ker. 1 frt 44 kr., komáromi ker.

3 frt 88 kr., szalkai ker. 7 frt 94 kr., selyei ker. 3 frt, szentjános ker. 1 frt 44 kr., c-ejthei ker. 9 frt 4 kr., sasvári ker. 1 frt 75 kr., galgóczi ker. 1 frt 8 kr., verébeyi ker. 10 frt, udvardi ker. 5 frt 4 kr., bakai plebánia 8 frt 60 kr., úrményi ker. 4 frt 32 kr., n.-szombati ker. 6 frt 49 kr.; öszs. 98 94

A nagyváradi egyházmegyéből: a várad-olási kerületben: a püspöki pleb. 1 frt 77 kr., váradolási pleb. 51 frt 9 kr., a berettyői kerületben: bihari plebánia 1 frt, miskei plebánia 1 frt; a belényesi ker.: belényesi pleb. 72 kr., vaskohi pleb. 1 frt 70 kr.; a gyulai ker.: bánfalvi pleb. 1 frt 52 kr., esabai pleb. 4 frt, gyulai pleb. 13 frt 45 kr., kigyósi pl. 6 frt, orosházi pleb. 6 frt; az endrődi ker.: endrődi pleb. 1 44 kr., körösladányi pleb. 15 frt 50 kr., szarvasi pl. 11 frt, szentandrás pleb. 1 frt; a középszolnoki ker.: tasnádszántói pleb. 11 frt 16 kr., zilahi pleb. 20 frt 86 kr., szilágycséhí önálló lelkészség 1 frt 48 kr.; a sárréti ker.: berettyószentmártoni pleb. 7 frt 72 kr., furtai pl. 10 frt 66 kr.; összesen 169 2

Gabányi Tamás ezimz. kanonok, esp. és sepsői pleb. gyűjtése: a perényi plebánia 7 frt 56 kr., somodi pleb. 4 frt 96 kr., a buzitai pleb. 20 frt, a nagyidai pleb. 3 frt 61 és fél kr., a hidasnémeti pl. 4 frt, alsó-meczenzefi pleb. 7 frt 22 kr., sepsői pl. 36 frt 64 és fél kr.; összesen 84 —

Közlegly József t. kanonok, pápai pl. hívei részéről 55 —
Khál József majsi pleb. hívei 8 —
Habetler Mátyás peccsarózi plebános 2 —
A budapesti esperesi kerület 52 76
A budaörsi hívek 22 —
Schwersich József muraszombathi káplány 1 frt 44 kr., Kubacs Erzsébet és Vozak Rozália Taksonyból 1 frt 44 kr., Molnár Vid Bertalan tábori lelkész 1 frt 21 kr., Lipthay Fekete Julia urhölgy 72 kr.; összesen 5 81
Herczeg Bretzenheim Fülöp 6 magassága 20 —
Bártfay János Léváról — 72
Budai capucinusok zárdája 2 —

Egész összeg 520 25

Szerkesztői mondanivalók.

Körének. Szomolya. Takács B. költeményeit ft. ur Pannonhegyről fogja kapni. — Sz. D. Medgyes az intenciók bejegyzévk; az említett mű, mely hozzánk bizományba adatott, csak készpénzért kapható.

Kiadja a Szent-István-Társulat (borz-utca 3. sz.) — Felelős szerkesztő: Füssy Tamás.

Nyomatott Pesten, 1867. Emich Gusztáv magyar akadémiai nyomdásznál (Barátok tere 7. sz.)